

tinskih korenjak; če pa mu uk ne bo šel od rok, naj pa šolo popusti in k letu se kaj družega loti. To pri-trdi tudi oče, čeravno ne prav rad, in Francelj naš je bil odločen za latinske šole. Ko zvé, da pojde v prvo šolo, jame vesel žvižgati in prepevati, da je bilo kaj.

4. dné listopada 1830 stopi Malavašič v prvo la-tinsko šolo in pride pod profesorja F. Heinrich-a, kateri je znal jako sukati svoje dijake, posebno v zgodovini in zemljopisji, ker je bil v teh predmetih najbolj iz-urjen; Malavašiča je kmali spoznal, da nima ajdovice v glavi. Se vé, da sta bila oče njegov in mati, ko sta čula, da se sinček vrlo v šoli obnaša, vesela in ž njim, jako zadovoljna; od zdaj ga ni oče več s pekovskim ali čevljarskim fantom strašil. Prvo šolo je s prav dobrimi spričali dovršil, ravno tako tudi drugo. V tretji šoli je došel na tretje mesto in je bil s šolskim da-ri lom obdarovan. *) In tako je Malavašič gimnazijo, vedno med prvimi učenci konec šolskega leta 1836 pod prof. L. Martinak-om srečno dokončal.

O vseh Svetih ravno tega leta je prestopil v sedmo šolo ali takrat tako imenovano filozofijo, toda tukaj se mu je jel uk nekterih predmetov nekako upirati. Viša matematika mu ni šla v glavo; krivo tega je bilo pa menda to, da se je preveč s privatnim podučevanjem ukvarjal. Al tega posla se je moral tem bolj poprijeti, ker je bil sin revnih starišev. Pri vsem tem je vendarle modroslovske šole v letih 1838 in 1839 dovršil z dobrim uspehom.

Zraven modroslovske vednosti je Malavašič hrepenel tudi po drugih, učencem na voljo danih učenostih. Po-slušal je leta 1837 natoroslovje, ki ga je dr. Fr. Hlubek razlagal. S posebno gorečnostjo in marljivostjo se je v eno mer tudi v slovenščini uril, in profesor F. Metelkovo razlaganje slovenščine v osmišoli pridno ob-iskaval, pri izpraševanju 10. dné malega srpana 1839 je očitno pokazal, da je slovenščini popolnoma kos. — Poleg slovenščine učil se je ravno to leto tudi ob čne zgodovine starega veka pod tadanjim profesorjem E. Rebič-em; pri izpraševanju je svedočil, da je tudi v ti vedi najden.

Po dovršenih modrovskih šolah ni vedil Malavašič kam bi se obrnil; misli ter misli, na kateri pot da bi se podal, — res žaltavo premišljevanje za mladenča pri 21 letih s praznima rokama, ki ne vé, na katero stran bi se brez premoženja in dostojne podpore obrnil, da bi bilo prav. Znanci njegovi ga nagovarjajo, naj gré k računstvu; tukaj utegne najpred do kruha priti; al — številke so mu že od sedme šole bile trn v peti. „Raje grém kamor koli, le h računstvu ne — mi je večkrat rekel — tukaj obljubim, da ne bom nikdar hlač trgal.“ In tako je omahoval sém ter tjè toliko časa, da mu je čas pretekel se podati h kakemu kruhadajavnemu opravi-lu ali nauku, in eno šolsko leto bilo je tako zgub-ljeno. Da se mu pa ni moglo očitati: „dolce far niente“, je hodil od g o j s t v o poslušat, katero je dr. J. K. Po-gačar učil; vrh tega se je s privatnim podučevanjem celo šolsko leto 1840 pridno ukvarjal. V jeseni že proti vsem Svetim ravno omenjenega leta jo zadeneva na pošti; nekako zadovoljen mi razodene rekši: „Lej, dragi moj K., ravno kar sem pismo do prijatla M. Z. v Gradec oddal, v katerem mu pišem, da drugi teden tjè odrinem in se pravdoslovja lotim; bom vidil, je li bo šlo! Z. mi piše, da je zvedil za neki poduk, ki ga morem koj na-stopiti, in pravi, da bom preskrbljen z vsem. Bog daj srečo! — mu pravim; preden pa odrineš, morava en-

krat še prav dobre volje biti! In tako se je bilo za odhodnico tudi zgodilo.

Čez kakih 14 dni mi že iz Gradca vesel piše, da je res službo podučnika pri asekurančnem uradniku Q. dobil, kjer ima stanovanje in živež. „Zdaj mi družega ne manjka, kakor včasih le še kak drug zaslužek v de-narji za razne druge potrebe, pa, hvala! da imam saj živež in stanovanje; mislim, da bom sčasoma že kaj dobil!“ Al pravoslovje ga ni veselilo; misliti je začel od dné do dné bolj v Ljubljano nazaj, tem bolj pa, ker ga je vavek misel nadlegovala, da si utegne s sloven-ščino najlože in najprej košček kruha služiti.

(Konec prihodnjič.)

Smešnica.

* (*Anton Lončár bo mesnico naprej peljal.*) Tako je nedavno v pred cerkvijo ljudém oklicaval neki brič, kteremu je nemška kultura slovenski jezik tako pokvarila, da je kancelijsko sporočilo: „Anton Lončár wird das Fleisbergewerbe noch weiter führen“ prestavil v „kranjsko špraho“, katero večidel lomijo kancelijski slu-žabniki. — „Lončár bo mesnico naprej peljal!“ Šencajte, to pa moramo vendar gledat iti; mesnica je zidan hram; kako neki jo bo Lončár naprej peljal?“ — so rekli nekteri fantje, ki so slišali ta oklic. Šolmajšter jim še le razjasni, da ne bojo nič vidili, če pridejo gledat, ker brič je hotel le reči, da bo Lončár še za naprej mesar v, ne pa, da bo mesnico odpeljal. — Ko je ravno ta človek enkrat ljudém okli-caval davek od dohodkov (einkommensteuer), si tudi ni dosti glave belil in je „einkommensteuer“ naravnost imenoval „kumerštajer“ — in posehmal je v tem kraji ostala beseda „kumerštajer“ za davek od dohodkov. Brž ko ne bo ta mož „luxussteuer“ prekrstil v „lu-kežev“ davek.

Dopisi.

Iz Maribora mesca sept. (*Vabilo na naročbo slo-venske maše za čveterospev, orglje in violon.*) Da se več-stransko občutjeni potrebi odpomore, je podpisani kratko in lahko slovensko mašo z blagoslovom, gradualom in ofertorijem za štiri glase spisal, ktera se je že po več cerkvah lavantinske škofije pela in si, kakor več čas-nikov piše, pohvalo cerkvenega in slovenskega sloga pridobila. Od več in veljavnih strani se mi je že pri-govarjalo, naj dam to mašo natisniti, in sicer zavolj ročnejše rabe pevske glase posebej, ki se tudi več-kratno dobé, in tudi za orgle in violon. Tisk bode menda v 2 mescih gotov. Ker moram delce sam zalo-žiti, vabim s tem spodobno vse častite gospode duhov-nike in učitelje, naj se na-nje naročiti blagovolijo. Na-ročnina je 1 gold. 50 kr., ktera se na pošti odrajta, kadar se komu delce izroči. **Janez Miklošič,**
učitelj glavne šole.

Od sv. Antona v slov. Goricah 10. okt. Gr. — V naših vinskih goricah bomo imeli prav obilo dobre vinske kapljice; vsaki gospodar je skoro več pridelal kakor se je nadjal; sosebno izvrstno poln je bil naš „peščenjak“ ali občeznani „Sandberger“, kateri je celó na dunajski razstavi poslavljen bil. Al to se našim go-spodarjem čudno zdí, da letos še nič kupca tukaj ni, kjer so druge leta že ob trgatvi bili. Al upamo, da jih pride še veliko. Ker ravno o trgatvi govorim, naj povem še eno, ktera bo drage naše brave gotovo raz-veselila, ker kaže, kako naš ljubi domači jezik čedalje več veljave dobiva — tudi pri gospôdi. Ob trgatvi pride med veselo družbo delavcev tudi neki gospod. Misleč, da gospóda morajo po nemški nagovoriti, delavci svoje jezike nabrusijo in hrustajo po nemški kar koli morejo,

*) Ko je pa H. bistro glavo spoznal, da v nji duh pevski biva, ga jame pogostoma buditi, in M. prime za liro, se vrže na Pegaza in jame pod imenom „Milko“ vedno glasneje v nem-škem in slovenskem jeziku prepevati. Pis.

čeravno jim je pot na čelu stal, al gospod jim odgovarja le — po slovenski ter pravi, dokler se svet ne prekucne tako, da bi se gorice vaše ne imenovale več slovenske, mora vendar tu slovenska beseda veljati. Delavci so bili kaj veseli, da so mogli se pogovarjati po domače.

Iz Gorice 11. okt. — 4. dan prihodnjega mesca se zopet začne šola za pripravnike (preparande). Kdor želi jo obiskovati, naj svojo prošnjo do 25. dne t. m. vodstvu c. k. izgledne glavne šole izroči, in priloži naj po ukazu ministerskem od 27. decembra 1859, št. 19.921 spričevala starosti, životnega zdravja, ostrega vida in tankega sluha, kakor tudi, da je tri prve razrede na kaki realki ali pa tri prve gimnazijalne razrede z dobrim uspehom dognal. — 31. t. m. bo preskušnja za te prošnike, pri kateri bodo morali pokazati, da zunaj nemškega jezika tudi enega tukaj navadnega, namreč laškega ali slovenskega dobro umejo in da začetne vodila godbine (muzikalne) jim niso neznane. — Prošnje tistih, ki se oglasijo po 25. dnevu t. m., ne bodo sprejete. — Tudi pripravniška dveletna šola za prihodnje učence se začne v Gorici 4. dne nov. l. l. Ktere hočejo v to šolo sprejete biti, naj pošljejo do 25. dne t. m. svoje prošnje do c. k. okrajnega šolskega nadzorništva v Gorici, in naj prilože rojstno spričbo 4. razreda kake glavne šole, posebno pa lepega moralnega vedenja. 30. t. m. bo preskušnja za sprejem, in provivke bodo morale pri tej priliki pokazati, da saj enega tukaj navadnih jezikov, to je, laškega ali slovenskega dobro znajo. Prošnje po pretečenem 25. dnevu t. m. vložene, se ne sprejmó.

Od Kolpe 15. okt. — V vseh okoliščinah bilo je vreme tako ugodno, da si lepšega nismo mogli želeti. Dasi je avgusta meseca velika suša pritiskala i mnogo kvara učinila pri trtji, je vendar o pravem času še Bog poslal blagodatnega škropca, i grozdje se je lepo napolnilo. Trgali smo v lepem vremenu i natrgali toliko, da se noben ni nadjal tega. To pa zato, ker grozdje ni bilo tropovito, — bilo je kaj hudo za posodo. Stare sode, ki že mnogo let niso vidili vina, so ljudje popravljali, pa je le še zmanjkovalo posode; še zdaj morajo nekteri mošt po kadcah imeti. Noben gospodar ni prezgodaj trgal, ker bati se ni bilo nobene uime. Ne vem, kako bi se zagovarjale tiste prepovedi, da ne sme gospodar pred tem in tem časom trgati? Ali se ne dá doslednje misliti, da bi imel tudi kdo pravico zapovedati, da kmet ne sme pšenice i rži poprej žeti i svojih senožet ne poprej kositi, kakor se mu bo velevalo!*) Najbolja postava in zapoved — vsaj jaz mislim tako — bi bila ta, da bi od tistih strani, od kodar hodijo take zapovedi, se skrbelo zato, da se kmet omika, da se podučí v umnem kmetovanji, — tako izobražen, umen kmet ne bo nikdar nezrelih pridelkov spravljal v

svoje gumno. Videant consules! — Kup moštu v obče do zdaj še ni narejen. Za dolg ga jemljó po dva goldinarja in po sedem cvancik vedro (22 mazan), kakor je roba. Hvala Bogu za dosti dobro letino v obče; saj je je narod tudi potreboval, ker skor vsak je tako zakopan v dolgove, da komaj diha. Tudi slive so obrodile jako; toda kupci jih nič kaj ne cené: zarad suše so ostale drobne. Karlovški in domači kupci jih skupujejo po tri goldinarje cent. Na Gorenskem sejejo pšenico že kvaterni teden; tukaj pa so se začeli še le zdaj nekoliko gibati — al kmetovanje, v kakošnem stanu si še tukaj!! — Tako okorno se obračajo pri plugu i povsod, da kolikaj zveden človek mora brzo odlaziti, ako noče, da bi se jadal. Po trije in po štirje se opirajo i naslanjajo na en plug. Da bi zemlja toliko obdelovanja, toliko gnoja potrebovala, kakor na pr. debela zemlja gorenska, ne vem kaj bi tukaj ljudje jeli. Pa saj si tukaj ne more tudi najpridniši pomagati, ker mu manjka za kmetijstvo najpotrebniših reči — gozda i travnikov, odrtnikov pa ima domačih i ptujih ko listja i trave. Morda da predrugači tisto nebeško drevo, v katero nekteri res nebeško zaupanje stavijo, naše gole le s praprotjo zaraščene planjave i griče. — Ljudje so v našem kraji jako zlatenčini. Ali je zrak temu kriv ali kaj drugega, Bog zná!

Iz Novomeške okolice 8. okt. — Više gimnazije novomeške bi kmali več ne bilo, in kakor smo slišali, se utegne to tudi še zgoditi, čeravno v veliko žalost in škodo Dolencem. Po vsem Dolenskem je ta glas veliko nevoljo izbudil, čeravno je A. R. v svoji nepremišljeni škodoželjnosti že naprej k tej žalostni novici z rokami ploskal. Mi pa trdno upamo, da visoka vlada našega upa ne bo podrla, ker druga viša gimnazija, ravno prav od Ljubljane oddaljena, na Kranjskem ne more biti od več, kakor se je v statistiki malo zvedenemu A. R.-u. dozdevalo. Če Tiroljska ima za svojih 845.000 stanovnikov vseučilišče, modroslovske šole, 8 gimnazij in pa 2 duhovščinici, kaj neki bi bila druga viša gimnazija preveč Kranjcem, kjer je 478.299 stanovnikov? Kam bi potem večidel revni Dolenci svoje sinove v šolo pošiljali? Novomesto je središče Dolenskega; lahko je starišem vsega potrebnega malo po malo pošiljati svojim sinovom v Novomesto, ker vsak pondeljek od vseh strani veliko ljudi na trg prihaja. Koliko sinov bi tedaj moglo domá ostati, ker v Ljubljano bi se živež ne pošiljal tako lahko. — Ne vemo tudi, da bi kako večé učilišče brez suplentov bilo; zakaj bi jih tedaj le v Novomestu ne bilo? In če včasí privatni učeniki toliko dobro svoje učence izsolajo, da druge učence v vedah prekosiijo, ki so jih potrjeni profesorji učili, bi ne smeli suplenti bolj lahkih in manj važnih predmetov na novomeški gimnazii učiti? — Resnično je, kar A. R. trdi, „da je boljše, ako ni nobene šole, kakor če so malo pridne šole še tako dober kup“. Pa kdo je njega sodnika čez novomeško gimnazijo postavil? In če je vodstvo gimnazije z družimi učeniki vred od visokega c. k. deželnega poglavarstva bilo pohvaljeno, kakor smo „schwarz auf weiss“ brali, zakaj A. R. tako zaničljivo od enacih šol govori? In ker A. R. nehanje više gimnazije v nekakošno zvezo deva z besedo „in Novomesto“, ki se na čelu programa nahaja, ne vemo, kako bi zato imelo mesto in dežela škodo trpeti? Saj bi se nemara znalo iz starih listin dokazati, da je prva stara pisava bila „Nova urbs“, ne pa „Neostadium“, in ker Nemci gotovo niso zidali „Novam urbem“ bi utegnili pravilniše biti „Novomesto“ kakor „Neustadt“. Tudi se nahaja na perijohah novomeške gimnazije pred malo leti „Rudolphswerth“, pa se niso purgarji zato tožili ali kavšali z menihi, kakor zdaj morebiti kdo želi. Če pa je v učilnicah z duhovskimi učeniki taka nevarnost

*) Tako postavo in zeló ostro imajo vendar celó v najbolj slovečih vinskih deželah, kakor na pr. ob Rajnu. Nikjer pa taka postava ni „ukaz gosposkini“, ampak skupščina vinorejcev ene gorice ali več po legi enacih goríc sklencé čas trgatve vsako leto. Tako je tudi naša postava, se vé da — na papirji. Če ni še ugoden čas za trgatve, pa vendar posestnik že obira grozdje, pač ne vemo: ali ni sam sebi na škodo?? Res je, da po naravnem pravu vsak more gospodariti s svojim po svoje, — če pa po nespametnem ravnanji ne škoduje le sam sebi, temuč tudi dobro ime vina vse dežele škodo trpi, ako večina vinorejcev prezgodaj trga: ali ni dobro, da vinorejci sami si stavijo pravi čas trgatve? Primera z žitom ali klajo se nam ne zdí veljavna, ker z žetvijo in košnjo se ne prehitijo gospodarji nikjer. — To so vzroki trgatvinih postav, kjer jih imajo. Imajo jih in se ravnajo po njih pa le — v slovečih vinskih deželah. Razložili smo jih le, da se pomenimo med seboj, kako in kaj. Sicer pa se tudi z Vami popolnoma skladamo, da treba s pomočjo domačega jezika: omike, omike, omike! Vred.

za vede, kakor A. R. in kak državni poslanec misli, se ne bomo ž njimi pričakali, — zgodovina bodi v tej zadevi sodnica. — Kar se dalje protesta ali upora Novomeščanov zoper besedo „in Novomesto“ tiče, povemo A. R., da se grozno moti; Novomeščani in menihi novomeški so si večji prijatli, kakor on misli, in se zavoljo ene besede ne bodo sprli — posebno zato ne, ker namen te besede ni bil koga žaliti. Recí „Neustadt“ ali „Novomesto“, zato ostane mesto, kar je bilo. Če Nemeč tudi „Mezoehegyes-a“ iz ogerske dežele ne more izbrisati, kaj bi ga nek „Novomesto“ krhalo? Ne bilo bi menda zoper ravnopravnost, ako bi na Slovenskem drugo leto že več slovenskih besed na programu brali in ne le samo „Novomesto“. Mi smo se prepričali, da so bili Novomeščani po A. R.-ovem dopisu bolj razžaljeni kot razveseljeni, pa tudi dobro vemo, kdo je odbil protest zoper dopis, kateri bi se bil imel v „Laib. Zeitg.“ poslati, in ki je bil v srenjskem zboru omenjen. Tedaj Novomeščani bolj cenijo zasluge častitih frančiškanov za Novomesto, kakor A. R. To pa tudi mi Dolenci vsi vemo in s tem očitno zahvalo izgovorimo gimnazii, ki je že od 115 let sem dosti koristnih mož državi in cerkvi odgojila. Slava jim!

Iz Krasa 10. vinotoka. M. P. — Čeravno zavoljo prevelike suše smo nekterih reči celó malo pridelali, moramo vendar še za to Boga zahvaliti, posebno pa za dar mile nam trtice. Trta pri nas, kakor je žlahna, tako je tudi potrpežljiva; v silni suši nam je vendar obilo in zdravega grozdja dala; brali smo zadnje dni kimovca. Ta pridelek nam je največa podpora, ker terán (naše črno vino na Krasu se tako imenuje) lahko in večidel v Trstu za gospôdo dobro prodamo; pretekle (ali po naše pasane) leta se je kvinč prodal po 25, 30, bolj pozno poleti do 38 gold. Zaslужka je le malo, posebno v Trstu in okolici njegovi; za uboge delavce, kateri zemljo za pridelek na polovico obdelavajo, je slabo, ker grozdja ni bilo ne jagode zdravega, turšice, fižola itd. pa tudi celó nič, sadja le nekoliko; po Bregu je ravno taka. Kakih 10 let ubogi Bržani zastonj delajo. Klatežev je dosti po mestu, tudi po cestah ni prav varno ponoči samemu iti. Ljudstva je v Trstu dosti, pa veliko takega, da nima dela. Kaj še le bo pozimi!

Iz Kranja. (Beseda.) V nedeljo 25. oktobra bode v tukajšni národni čitavnici beseda, h kateri se uljudno vabijo vsi častiti družniki čitavnice.

Odbor čitavnice.

Dravljje nad Šiško 10. okt. — Včerajšni dan je bil za našo vas strašen dan. Okoli 9. zjutraj začne v Bežjakovem skednju goreti, in ker je zeló sapa vlekla, se je ogenj urno po vasi razširjal, kajti vse je bilo leseno in večidel s slamo krito. V hipu je zgorelo 15 hiš z družimi poslopji in 13 kozolcev polnih ajde. Škoda znaša gotovo nad 30.000 gold. Pogorelcev je bilo 14 zavarovanih, čeravno mnogih le za majhne zneske, le 1 ne. Kaj počnó reveži, sam Bog zná; vse jim je zgorelo, kar so si za zimo pridelali; ne ljudje nimajo živéža, ne živinice krme. Nevarnost nam je pa še večja žugala; da ne prehité urno ljubljanske gasilnice in Ljubljančanje na pomoč, bi znala bila vsa vas zgoreti. Toraj gré posebna hvala Ljubljančanom, da so tako pridno gasili. Ne utrpim, da bi saj nekterih ne imenoval, ki so posebno pridno pri gašenju se obnašali. Ti-le so: Gospod nadlajtnant žl. Gutenberg in kadet Hieng domačega polka, gospodje bogoslovci, trije mestni uradniki, g. Nace Klemens, posestnik, gosp. Nace Kern, lektor, gosp. Jože Strzelba, gosp. E. Veit, stavbenik s 30 delavci, vojaški pek Jož. Heina, mestna služabnika Franc in Mikš, mestna tesarja Trontelj in Kozina, mizar Lang, Jož. Lasnik, Giuliani, Jož. Slabina, Jož. Jakopič

in Lampe — vsi iz Ljubljane. Kakor slišimo, je v Ljubljani navadno, da se pridni delavci pri gašanju kakorkoli odškodovajo. To je gotovo koristna vpeljava, ktera umoži pomoč v sili. Gotovo bo tudi naš okrajni gosp. načelnik te vpeljave se poprijel, da pride k ognju več pomoči, ki je je na kmetih mnogokrat sila treba.

Iz Ljubljane. Razstava je danes (v torek) bila končana. Ogledevalo jo je blizo 2000 oseb. Jutri se snidejo posamesni odbori v skupni zbor, da izgovorijo poslavljenja, ki se bojo potem razglasile.

— Gospod Schrey, začasni ravnatelj c. k. nižje realke ljubljanske, je izvoljen pravi ravnatelj realke. — Iz Dunaja še ni prišlo, da se začne viša realka.

— Sl. deželna vlada je te dni oznanila deželnemu odboru, da je c. kr. ministerstvo predlog kranjskega deželnega zbora o porotah v vednost vzelo.

— Čitavnica naša, kateri je lepa naloga, da v „besedah“ svojih posebno obdeluje pesem slovansko, je potrebovala ne le pevovodja, temuč tudi učenika svojega za petje. Po prijazni pripomoči slavnega gospoda dr. L. Rieger-a in nam vseskozi prijaznega gospoda ravnatelja Nečaske smo iz zlatne Prage zdaj dobili takega mojstra v gospodu Josipu Fabianu, za ktereга nam je posebno načelnik Sofijne akademije v Pragi, visokocenjeni gospod Jos. Leopold Zvonař porok, da bode mož vés na svojem mestu. Gospod Zvonař — umetnik, čigar beseda veljá — nam piše v pismu od 4. t. m., „da gosp. Fabian ima vse lastnosti, dobro skušene v cerkvi in gledišču, za pevovodja in učenika, in ker je tudi v vsem drugem spoštovanja vreden mož, ga more prav živo priporočati čitavnici, mestu in deželi.“ Po takem priporočilu se more tedaj čitavnica nadjati veselega uspeha.

— Gosp. dr. Toman se žalibog še ni popolnoma odkrižal bolezní, ki ga je zadela po prehlajenji; „en dan bolje, en dan slabeje“ — nam je pisal 17. dné t. m. — moja noga popolnoma noče dobra biti.“ Bog daj, da nam prihodnje pismo donese veselo novico popolnega zdravja.

— Po „Učit. Tov.“ je letos v mestni glavni šoli pri sv. Jakopu v štirih razredih 327 učencev, tedaj 27 več kakor vlani v tem času. Zraven vodja učijo 4 vrli učenci: v 4. razredu gosp. A. Praprotnik, v 3. gosp. L. Bélar, v 2. gosp. Fr. Raktelj, v 1. pa gosp. Trojar.

— Prvi nauk v lepo- in hitropisji, po nemškem Jožefa Pokorni-ta, učitelja lepopisja tehnične in realne šole v Brnu poslovenil gosp. Anton Lésar, katehet in učitelj slovenskega jezika pri ljubljanski realki, je prišel v sešitkih na svetlo. Ker ravno prvi nauk lepopisja je sila važen, v tem vodilu pa je celó temeljit, se priporoča delo samo po sebi.

— Na štirih listih, po dva na enem, je gosp. Fr. Grkman, učitelj pri tukajšni normalki, na svitlo dal nove slovenske lepopisne zglede, ktere „Učiteljski Tovarš“ glavnim in malim šolam živo priporoča.

— Slovesno črno mašo za rajnim gosp. prof. Metelkom v saboto so peli prečastiti gosp. generalvikar Kos; Richarjeva maša za mrtve je vredno povzdignila to obhajilo, ktereга se je udeležila množica domoljubnih ljudi različnih stanov in vse krdelce obdarjenih sirot.

— (Spominek Riharjev.) „Učit. Tovarš“ je razglasil sledečo blago misel: „Treba ni prigovarjati, da bi se napravil mojstru Riharju spominek, ker to želé gotovo vsi rodoljubi, ki poznajo in cenijo njegove velike zasluge za cerkev in narod; le to je treba prevdariti, k a k o š e n spominek bi bil takemu namenu bolj primeren. „Tovarš“ naznani tukaj svojo in misel več iskrenih spoštovavcev rajnkega, in pravi, da naj bi se slavnemu možu napravil najpred mal spominek na

njegovem grobu, potem pa še drugi živi, to je, **veličastna knjiga**, v kateri bi bili zbrani vsi napevi, ki jih je slavni mojster zložil in postavil za cerkvene in druge pesmi. Tak spominek bi gotovo slavil mojstra in narod. Spoštovavci rajnkega, prosimo, prevdarite in naznanite svojo misel!

— Poslednje „Novice“ so povedale, da se je ustanovilo v Ljubljani gimnastično društvo pod imenom „Južni sokol“. Naj dodamo malo zgodovino tega društva. Že avgusta meseca lanskega leta so nekteri prijatelji gimnastike (bilo jih je blizu 70 različnih stanov in narodov) med saboj začasen odbor volili, kateri je 21. decembra 1862 natanko po dunajskih pravilih osnovane, v slovenski jezik prestavljene stalne pravila c. kr. deželni vladi predložil. Ker so se vsled nekterih opazk c. kr. policijskega ravnateljstva od 20. junija letošnjega leta še le pravila nekoliko predrugačile in zopet predložile, pa takrat še niso bile odobrene, so se predelale še enkrat, in tako so 25. septembra t. l. bile potrjene. Med tem se je osnovalo — ne vemo čemu — še drugo celó enako društvo v Ljubljani pod imenom „Laib. Turnverein“. Ko se je „Južni sokol“ ustanovil, je poslal bratovski pozdrav „Sokolu“ v Prago, kateri ga je odzdravil presrčno. Pozdravili smo tudi „Laib. Turnverein“, ki je odgovoril prijazno. Neki korespondent „Tagespoštni“ pa se je predrznil ta pozdrav vse drugač zasukati, češ, da „Južni Sokol“ se ponuja „Turnverein“, da bi se tako obdržal!! To je od konca do kraja grda laž, dosti očitna že po tem, da številnejše društvo ne potrebuje pomoči manjšega. Čudno je vendar, da nekteri ljudje ne morejo drugač pisariti, kakor da — lažejo in dražijo! „Moja kočica, moja voljica“ je geslo našega „Sokola“, ki hoče prijazen biti vsakemu društvu, pa družega — nič. Vsaj je tudi prijaznemu pozdravu „Južnega Sokola“ do graškega gimnastičnega društva prijazen odgovor došel, pa nihče ni črnil kaj nasprotnega. Kdor si na čelo napiše „gut heil“, naj ne dopušča, da bi v takih korespondencijah brali „schlecht heulen!“

— Gospod dr. Mally se je v pondeljek podal v Sarajevo. Obljubil nam je včas pisati.

— Ravno nam je došla žalostna novica, da gosp. dr. Biatzovsky, ki je bil več let profesor pri kirurški šoli v Ljubljani, zdaj pa v Saleburgu, je umrl 18. dan t. m. v Saleburgu. „Novice“ naznanjajo to žalostinko mnogim prijateljem in znancem rajncega.

— V poslednji seji zdravniškega društva se je v poglavnih zadevah prevdarjalo zidanje nove norišnice za kranjsko deželo; gosp. dr. Gauster je bil poročevavec v imenu izvoljenega odbora. Izdelala se bo po potrjenih vodilih osnova bolj na drobno.

— Nekdo modruje v „Laib. Zeitg.“ vsled životo-pisne drobtinice v poslednjih „Novicah“, da gosp. Dobravec (ne Debravec) ima priimek viteza Saldapenna ter pravi, da se „Saldapenna“ pravi „bezahlte feder“, to je, „plačano pero“. Ali gosp. Dobravec piše za plačilo ali kako, tega mi ne vemo; to pa vemo, da laški „saldapenna“ se pravi „feste“, „standhafte“ Feder, ker „saldo-a“ se pravi „fest, ganz, standhaft“. Nepremišljeno je, očitno vèsti se za jezikoslovca, kdor ne zná družega jezika kot — edinega nemškega!

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

V državnem zboru je 13. dné t. m. minister denarstva zahteval od zbornice poslancev, naj dovoli poberanje povišanih davkov za prihodnja dva mesca (nov. in dec.), ker bi sicer prepozno bilo, ako pride ta

stvar po redu zbornem na vrsto. Zbor je sklenil, naj se predlog ta brž izroči dнарstvenemu odseku. — Zbornica poslancev je dognala domovinsko postavo; največa pravda je bila o tem: ali naj srenja (soseska) ima edina oblast, koga sprejeti za srenjčana ali ne; naposled je vendar obveljalo, da o tem, če kdo prosi sprejema v srenjo, razsodi srenja sama; pritožiti zoper njeni sklep se ni nikamor mogoče. — V seji 15. tega mesca je minister denarstva predložil zbornici poslancev, da potrebuje 96 milijonov, ki naj se na p ó s o d o vzamejo. Predlog ta je bil dнарstvenemu odseku v prevdarek izročen. — Zbornica gospóska je po zbornici poslancev osnovano postavo, po kateri bi za ženitev ne bilo treba političnega (gosposkinega in srenjskega) dovoljenja, zavrgla proti temu, da naj se poprej deželni zbori prašajo, kaj oni mislijo. — Goriški nadškof in knez dr. Gollmajer so izvoljeni skrivni svetovavec Njih Veličanstva. — Dozdanje poštné marke so veljavne le do konca prihodnjega mesca. — Z veliko razstavo dunajsko že leta 1866 ne bo menda nič; več ovér je; ena je ta, da je leta 1867 v Parizu velika razstava; druga in še važniša pa ta, da državni kasi manjka — denarja za prevelike stroške; le minister kupčijstva jo neki hoče imeti, in to utegne vzrok biti, da stopi iz ministerstva, če razstave ne bo. — Deželni zbor erdeljski je prenehal, ko so šli poslanci v državni zbor dunajski. — Ko je predsednik 15. t. m. državni zbornici naznanil, da v torek se začne obravnava dнарstvenih zadev (davkov itd.), je poslanec dr. Helcelet v svojem in v imenu še treh marskih poslancev rekel, da se ne udeležijo teh sklepov, ki spadajo po njih mnenji le v oblast skupnega, ne pa ožjega zbora, kakor je zdanji. — Po „Pozoru“ je hrvaška dvorna kancelija razposlala pismo do velicij županov, v katerem veleva, naj ne sklicujejo ne malih ne velicij skupščin, in naj naložé častnikom, da se v svojih zastancih ne bavijo s politiko, ampak samo le z notrajnimi županijskimi opravili. — 30. dné u. m. so začeli v Celovcu lutriško cerkev zidati. — Cena mesá je bila lansko leto na Dunaji najviša, funt po 32 krajc., v Benetkah in Trstu po 30, v Pragi 28, v Insbruku 27, v Brni in Levovu 26, v Gradcu in Budinu 25, v Celovcu in Saleburgu 22, v Ljubljani 22, v Lincu 21, v Zadru 18, v Sibiriji 16, v Črnovicah 15 krajc. — Na Lipskem so 18. dné t. m. obhajali 50letnico, kar so ondi v veliki vojski premagali Napoleona I. — Poljske homatije so tam, kjer so bile; časnikarji preklicujejo danes, kar so trdili včeraj; Napoleon še zmiraj ni rekel ne bev ne mev.

Razglas.

Vredništvo „Narod. Listov“ v Pragi naznanja, da vsaki mesec bode dodajalo svojim listom „književno prilogo“, ktera bo donášala kritike (sodila) vseh českijh, pa tudi vseh važnejih del v vseh družih slovanskih jezicijh. Zato prosi vredništvo vse pisatelje in izdatelje slovanskih knjig, naj mu pošiljajo svoje dela, a ono bo skrbelo za pravedno in nepristansko kritiko. — Oglas ta veljá tedaj tudi našim slovenskim pisateljem.

Listnica vredništva. Gosp. Nen. v B: Prejeli; hvala!

Loterijne srečke:

V Gradcu	} 14. oktobra 1863:	49. 73. 5. 78. 74.
na Dunaji		24. 23. 81. 40. 22.

Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji bo 24. okt. 1863.